

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

Полтава 2026

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

XV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 18–19 грудня 2025 року)

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

**Полтава
ПУЕТ
2026**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету – О. О. Нестуля, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі», далі – ПУЕТ, д-р іст. наук, професор.

Співголова – Л. Г. Войнаш, член Президії Укркоопспілки, директор Департаменту освіти і науки, директор Навчально-методичного центру «Укоопосвіта», канд. екон. наук.

Заступники голови організаційного комітету:

Н. С. Педченко, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

М. Є. Рогоза, д-р екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерго-технологій, науковий директор громадської спілки «Міжнародний центр досліджень соціально-економічних проблем модернізації та розвитку кооперації», професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Ж. А. Кононенко, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти;

В. І. Перебийніс, д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Г. В. Карнаухова, заступник завідувача кафедри, старший викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В. В. Стеценко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Л. М. Діденко, директор ЦЗОП ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління :
Е45 матеріали XV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової (м. Полтава, 18–19 грудня 2025 року). – Полтава : ПУЕТ, 2026. – 296 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-487-1

У матеріалах конференції розглядаються питання управління, моделювання, прогнозування соціально-економічних систем; цифрові трансформації, штучний інтелект в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; сталий розвиток регіонів, громад, територій, суб'єктів господарювання; кооперація, мале та середнє підприємництво; промислова політика у частині підготовки кадрів.

УДК 330.4:338.24(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2026

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Є. Б. Аймагамбетов, ректор Карагандинського економічного університету Казспоживспілки, д-р екон. наук, професор (м. Караганда, Республіка Казахстан);

Александра Кужер, заступник декана, завідувач кафедри прикладних суспільних наук, професор Сілезького технологічного університету (м. Глівіце, Польща);

Олексій Квілінський, д-р екон. наук, професор Лондонської академії науки і бізнесу, Інституту розвитку міжнародного співробітництва (м. Лондон, Великобританія);

Е. А. Гулієв, д-р екон. наук, професор ректор Азербайджанського університету кооперації (м. Баку, Азербайджанська Республіка);

Дімітар Панайотов Дімітров, ректор Університету національної та світової економіки (м. Софія, Республіка Болгарія);

Назарзода Хайрулло Холназар, ректор Таджицького державного університету комерції (м. Душанбе, Республіка Таджикистан);

Ян Польцин, д-р екон. наук, професор Державної вищої школи імені Станіслава Сташица в м. Піла (Польща);

В. М. Вовк, д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка»;

В. С. Григорків, д-р ф.-м. наук, професор, завідувач кафедри економіко-математичного моделювання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

П. М. Григорук, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету;

Д. М. Жерліцин, д-р екон. наук, професор Університету національної та світової економіки, Інституту підприємництва, науковий співробітник, (м. Софія, Болгарія);

Ю. С. Залознова, д-р екон. наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Академії економічних наук України, директор Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ);

В. І. Ляшенко, д-р екон. наук, професор, віце-президент Академії економічних наук України, завідувач відділу Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ);

Н. К. Максимова, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики Запорізького національного університету;

Т. В. Меркулова, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Т. І. Олешко, д-р техн. наук, професор, професор кафедри економіки Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

О. В. Ольховська, канд. фіз.-мат. наук, завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

В. А. Павлова, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро);

В. М. Порохня, д-р екон. наук, д-р техн. наук, професор, професор кафедри економіки та статистики Класичного приватного університету (м. Запоріжжя);

С. К. Рамазанов, д-р техн. наук, д-р екон. наук, професор заслужений діяч науки і техніки України, академік МАІ, МАНЕБ, АЕНУ, ТАУ, АТНУ, професор кафедри інформаційних технологій та програмування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Київ);

А. А. Роскладка, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри цифрової економіки та системного аналізу Київського національного торговельно-економічного університету;

С. Р. Семів, канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, директор Центру кооперативної науки та освіти Львівського торговельно-економічного університету;

Ю. М. Харазішвілі, д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України, головний науковий співробітник Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ);

О. А. Харченко, канд. техн. наук, доцент, декан факультету інформаційних технологій, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки Державного торговельно-економічного університету (м. Київ).

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ТА ПРОЦЕСИ: УПРАВЛІННЯ, МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ.

Бугаєвський М. І.

Трансформація підходів до розуміння фінансової інклюзії в Україні..... 13

Занімонський Є. Є.

Оцінка впливу блекаутів на показники економічної діяльності it галузі 16

Зінченко О. М., Діхтенко І. В., Щербань Р. В.

Діагностика та моделювання конкурентоспроможності послуг у контексті ресурсного забезпечення підприємства..... 19

Зінченко О. М., Миколенко І. Г., Ільченко Ф. І.

Прогнозування економічної безпеки як чинник прибутковості та цифрового розвитку підприємства..... 22

Зінченко О. М., Щербань Р. В., Ільченко Ф. І.

Роль інтеграційних процесів у зміцненні конкурентних позицій підприємства 25

Капліна Т. В., Карамушка Є. П.

Світовий досвід антикризового менеджменту в готельних мережах 28

Кононенко Ж. А., Карнаухова Г. В., Ведюк Я. Р., Песцов В. В.

Управління ефективністю інноваційної діяльності на основі ресурсного підходу 32

Кононенко Ж. А., Карнаухова Г. В., Гребенюк Д. В.

Ресурсний підхід у стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства..... 35

Кононенко Ж. А., Марченко О. В., Демченко Б. К.,

Каменюк А. О.

Управління прибутком як чинник зміцнення конкурентних переваг підприємства 38

Кононенко Ж. А., Миколенко І. Г., Котица Д. В. Мотивація персоналу як детермінанта	40
Лагуненко О. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління промисловим підприємством	42
Лисюк Ю. А. Дискримінантний аналіз як інструмент відбору пріоритетних туристичних регіонів України для державної підтримки.....	45
Ляшевська О. І, Залізник О. І. Методи антикризового державного управління в умовах воєнного стану	51
Мамотенко Дар'я, Цвілий Сергій Інвестиційна політика сталого відновлення туристичних територій в Україні.....	56
Ніколаєва О. Г., Овчаров А. А. Оптимізація управління запасами в умовах гібридної бізнес-моделі сервісного центру	60
Новікова О. Н. Цифрові трансформації та штучний інтелект в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні: досягнення, виклики, ризики.....	62
Оголь В. О. Ключові компоненти системи управління персоналом в торгівлі.....	70
Павлов В. В. Соціальна місія як тягар для конкурентоспроможності	72
Плиса В. Й., Плиса З. П., Плиса М. В. Технологія антисипативного управління діяльністю страховика.....	74
Попик Н. В., Соколенко Н. О. Конкурентна стратегія як інструмент ефективного антикризового управління	78

Придятько Е. М. Аналіз поведінкових тенденцій українських споживачів в умовах війни та економічної нестабільності.....	81
Семиволос М. І. Податкове навантаження: аналіз взаємозв'язків з показниками соціально-економічного розвитку	84
Сисоєв В. В. Моделювання управління логістичними процесами в умовах невизначеності.....	86
Сушарник Я. А. Інституційні дисбаланси у структурі виробництва продукції тваринництва в Україні.....	89
Флегантова А. Л., Перебийніс В. І. Гудвіл як індикатор інноваційної стратегії та чинник конкурентоспроможності компаній креативного сектору економіки.....	92
Харазішвілі Ю. М., Ляшенко В. І. Новітня технологія стратегування сталого розвитку у безпековому вимірі	97
Цвілий С. М., Мамотенко Д. Ю. Маркетинг туристичних дестинацій як інструмент повоєнної трансформації регіональної економіки України	100
Чаус І. В. Теоретичні аспекти формування економічного потенціалу територіальної громади.....	103
Чорна В. В. Методи оцінки ефективності маркетингових витрат	107
Шановалов В. О., Кабашна В. В. Пріоритети економічної політики фірми на сучасному етапі	110

<i>Шаповалов В. О., Луценко Ю. Ю.</i> Компроміси економічної політики фірми в умовах конкуренції	113
--	-----

**СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ЕКОНОМІЦІ, ДЕРЖАВНОМУ
УПРАВЛІННІ ТА МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ, РИЗИКИ**

<i>Maciej Kardas, Jan Polcyn, Aleksy Kwiliński</i> Digital twins for statistical process control: a data-driven framework for Industry 4.0.....	117
<i>Aleksy Kwiliński</i> Virtual reality and real virtuality: the economy of perception in the age of the metaverse	126
<i>Aleksy Kwiliński, Maciej Kardas, Vladyslav Landar</i> The virtual space as an environment of reflexive governance: the quality of public opinion and its global implications	134
<i>Levkovets N. P.</i> The role of artificial intelligence in transforming accounting and analytical systems.....	151
<i>Борисенко В. В., Чеботарьов Є. В.</i> Threads і регіональний бізнес в Україні в повоєнних умовах: можливості та обмеження	155
<i>Волков М. І.</i> Інтеграція цифрових інновацій у стратегії підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств.....	158
<i>Волошиненко Т. Р.</i> Застосування цифрових технологій для аналізу витрат домогосподарств	161
<i>Гаращенко А. А., Сокіл Б. В.</i> Стратегічна пріоритезація підприємств у контексті Індустрії 4.0, ШІ та гео економічної нестабільності	163

Кондрєв П. В. Вплив штучного інтелекту на соціально-економічне середовище бізнесу	167
Козурман С. М., Нестуля С. І. Лідерські підходи до впровадження AI-інструментів у контекстну рекламу для розширення B2B-аудиторії	171
Крилов А. В., Нестуля С. І. Вплив стилів лідерства на мотивацію та продуктивність персоналу в сфері роздрібної торгівлі	174
Кулібаба В. В. Цифрова трансформація в будівельній галузі: шлях до підвищення ефективності та якості	178
Макаренков О. Л. Цифрове рішення для обліку даних про статистично значущі корупційні активи	180
Нестеренко І. О., Яценко В. В. Розробка веборієнтованої інформаційної системи для магазину книг у контексті цифрової трансформації та використання елементів штучного інтелекту	186
Олешко Т. І. Цифрові інновації та нові технології в авіації	190
Петращук Б. І. Освітні виклики цифрової епохи: підготовка кадрів для економіки штучного інтелекту	193
Разумова Г. В. Етичні аспекти використання штучного інтелекту в публічному секторі.....	196
Саркісян А. С. Екосистема комерції: сучасна будова та принципи функціонування.....	198
Хлусов Є. А. Цифрова трансформація навчання: застосування ігрового підходу	201

Шаповалов В. О.
Цифрова економіка як інституційно-технологічний
каркас сучасного господарства 204

**СЕКЦІЯ 3. СТАЛИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНІВ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ, СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ: СТРАТЕГІЧНІ СЦЕНАРІЇ,
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ,
МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ**

Богдан Я. С.
Сучасний стан розвитку екотуризму
в Полтавському регіоні 207

Баранов О. В.
Ділова активність як інструментарій
управління виробничими процесами..... 210

Глеба А-І. В.
Кластерний аналіз регіонів України за рівнем
розвитку транспортної інфраструктури 213

Григорків В. С., Григорків М. В.
Основні показники та тенденції сталого розвитку
Чернівецького регіону..... 219

Зима М. О.
Використання методів abc та XYZ-аналізу
для оптимізації асортименту 222

Ільїна М. В.
Ремедіація ґрунтів як передумова сталого
розвитку сільських територіальних громад 225

Капліна Т. В., Федотов О. В.
Вплив структури водоспоживання в готелі на формування
ефективної програми водозбереження 228

Логоша Ю. Д., Манжура О. В.
Аналіз стратегій сталого розвитку регіонів та громад, з
урахуванням викликів прифронтових територій..... 232

Мазел О. І.
Розвиток сфери у динаміці аналітичної інформації 234

Маковійчук Л. Р. Рейтингування областей України за науково-інноваційним потенціалом	236
Плахотнюк Ю. О. Вплив стейкхолдерів на формування інвестиційної привабливості підприємства в Україні.....	240
Пухальський Ю. В. Діагностика та аналіз перспектив smart стратегування проджект менеджменту бізнес-процесів сталого розвитку суб'єктів економіки.....	245
Рогоза М. Є., Максимчук Р. Ю., Шило В. І., Савченко О. С. Стратегування проектного підходу управління ефективністю процесів сталого розвитку регіону та його суб'єктів.....	248
Сімонов К. А. Ключові метрики торгівлі в умовах воєнного стану: аналіз і наслідки.....	251
Соколовський В. Р., Стрілець В. В. Економічні результати зелених інновацій: аналітика гоі, esg-премії та доступу до капіталу	254
Становський Д. В. Стратегічний розвиток підприємства як категорія дослідження: постановний аспект.....	257
Чайка І. П., Хурса О. В., Жалій О. Є. Управління логістичними ризиками в умовах військово-фінансової експансії: модель стійкості та шляхи вдосконалення на прикладі ТОВ «Нова пошта»	258
СЕКЦІЯ 4. КООПЕРАЦІЯ, МАЛЕ ТА СЕРЕДНЄ ПІДПРИЄМНИЦТВО: РОЗВИТОК, СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ	
Zherlitsyn D. M. Scientific entrepreneurship hub in bulgaria as a bridge between business and academia	262

Зеленко В. О., Василишина Л. М.
Customer Development як інструмент
досліджень розвитку стартапу 264

Кирилова В. О.
Social listening як метод досліджень 268

Перебийніс В. І., Світлична А. В., Вітрук Н. М., Кріль Є. В.
Стратегування господарської діяльності
обслуговуючих кооперативів 271

Побурко О. Я., Брикар О. М.
Діджиталізація як інструмент в управлінні
масштабуванням малого та середнього бізнесу 278

**СЕКЦІЯ 5. ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА У ЧАСТИНІ
ПІДГОТОВКИ КАДРІВ: СИСТЕМА ОСВІТИ, ОСВІТНІ
ПРОГРАМИ, СТРАТЕГІЯ, ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ,
ФАКТОРИ ВПЛИВУ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ШТУЧНИЙ
ІНТЕЛЕКТ, УДОСКОНАЛЕННЯ, КОМУНІКАЦІЇ**

Бобракова Д. О., Левін О. Л.
Національно-визвольна війна під проводом
Б. Хмельницького (1648–1657 рр.) «Руїна» 282

Бобракова Д. О., Левін О. Л.
Філософія нового часу 285

Савченко К. А., Левін О. Л.
Сенс життя у філософії 287

Савченко К. А., Левін О. Л.
Життя селянства і робітників на початку ХХ століття 289

Ткаченко А. О., Левін О. Л.
Проблема буття та матерії в філософії 291

Ткаченко А. О., Левін О. Л.
Політичний устрій та соціально-економічне
життя галицько-волинської держави 294

Список використаних джерел

1. Що таке social listening. URL: <https://skvot.io/uk/blog/social-listening-guide>.
2. Social Listening Software. URL: <https://brand24.com/social-listening-software/>.
3. Clients. URL: <https://youscan.io/clients/>.
4. Nissan's Loud and Clear Lessons in Social Listening. URL: <https://www.prnewsonline.com/Nissan-social-listening>.
5. McDonald's USA Reveals Changes to its Classic Burgers. Home. URL: https://corporate.mcdonalds.com/corpmcd/our-stories/article/changes_to_burger.html.

В. І. Перебийніс, *д-р екон. наук, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем*

Полтавський університет економіки і торгівлі;

А. В. Світлична, *канд. екон. наук, доцент завідувачка кафедри підприємництва і права*

Полтавський державний аграрний університет;

Н. М. Вітрук, *здобувач третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 051 Економіка*

Полтавський університет економіки і торгівлі;

Є. В. Кріль, *здобувач третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 073 Менеджмент*

Полтавський державний аграрний університет

СТРАТЕГУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ

Обслуговуючі кооперативи як і будь-які організації, що діють на перспективу, мають визначати способи досягнення довгострокових цілей шляхом формування стратегій. Нами [1] опрацьована система стратегій обслуговуючих кооперативів та їх об'єднань, що включають специфічні та функціональні стратегії.

До специфічних стратегій обслуговуючих кооперативів та їх об'єднань, перш за все, відносяться стратегії, що формуються на принципах кооперації, схвалених Міжнародним кооперативним альянсом [2].

Стратегія організаційного розвитку базується на кооперативному принципі добровільного та відкритого членства. Цей принцип передбачає [2] членство у кооперативі всіх осіб, які можуть використовувати послуги, без дискримінації за тендерними, соціальним, расовими, політичними або релігійними ознаками.

Організаційний розвиток, як досліджено нами [3, с. 12], – це плановий довгостроковий процес, направлений на визначення цілей, організацію діяльності, мотивацію і контроль. Тобто, як складова організаційного розвитку управління діяльністю обслуговуючих кооперативів включає перш за все процес їх формування.

Основною базою для формування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є особисті селянські господарства – сільські домоволодіння, що мають у володінні чи користуванні земельні угіддя, худобу, птицю, сільськогосподарський реманент та ін. Як показує наше спілкування із керівниками сільських територіальних громад Полтавської області [1], у обслуговуючих кооперативах сільські голови вбачають подальші можливості підвищення добробуту сільських мешканців за рахунок повнішого використання потенціалу земельних угідь, розвитку тваринництва.

Інша категорія реальних чи потенційних членів кооперативу – це фермерські господарства. Зокрема, статтею 26 Закону України «Про фермерське господарство» [4] передбачена їх кооперація. Вони разом з іншими сільськогосподарськими товаровиробниками мають право створювати обслуговуючі кооперативи, спілки, інші об'єднання. Серед фермерських господарств виділяється ще такий їх вид, як сімейні фермерські господарства, де використовується праця виключно членів однієї сім'ї. Зважаючи на широке поширення у світі сімейних ферм, їх варто розглядати як важливу базу формування обслуговуючих кооперативів.

Стратегія демократизації управління базується на принципі демократичного контролю з боку членів кооперативу. Цим принципом передбачено таке [2]: кооператив – це демократична організація, що контролюється членами (вони беруть активну участь у формуванні кооперативної політики та ухваленні

рішень); члени кооперативу мають рівні права (при голосуванні діє принцип «один член – один голос»); кооперативи як на первинному рівні, так і на наступному рівні (об'єднання кооперативів) управляються на демократичних засадах.

Зазначена стратегія передбачає систематичні комунікації членів кооперативу (зокрема, на зборах кооператорів чи з використанням сучасних інформаційних засобів) для обговорення актуальних питань виробничо-комерційної та іншої діяльності, ухвалення відповідних рішень.

Стратегія капіталізації ґрунтується на принципі економічної участі членів кооперативу. Цей принцип передбачає таке [2]: члени кооперативу рівноправні у питаннях пайових внесків і контролю капіталу кооперативу; частина сформованого кооперативного капіталу неподільна. На наш погляд [1], зазначена стратегія має бути спрямована не лише на вкладення капіталу (в формі пайових внесків), але й збільшення доходності підприємств-членів кооперативу (з урахуванням обсягів капіталу, вкладеного членами кооперативу).

Стратегія економічної незалежності базується на принципі автономності та незалежності. Згідно [2] цей принцип розглядає кооператив як автономну організацію, що зберігає свою автономність при укладанні угод з іншими організаціями чи збільшенні свого капіталу за рахунок зовнішніх інвестицій.

У сучасних українських реаліях, згідно зазначеної стратегії важливо, щоб кооператив зберіг свою економічну незалежність, навіть за умов зовнішнього (державного чи недержавного) фінансування. Зазначимо [1], що таке фінансування може бути у формі іноземної технічної допомоги для реалізації кооперативних проєктів, фінансової допомоги інтегрованих суб'єктів господарювання та великих сільськогосподарських підприємств й ін.

Міжнародним кооперативним принципом «Освіта, підвищення кваліфікації, інформація» [2] передбачено, що кооператив: забезпечує освіту й підвищення кваліфікації своїх членів, а також управлінців; інформує громадськість про сутність процесу кооперування. Тому на цьому принципі може ґрунтуватися

дві стратегії: стратегія фахової компетенції та стратегія комунікацій.

Стратегія фахової компетенції передбачає формування системи професійної підготовки членів кооперативів, зокрема їх керівників. Так, в Україні [1] в низці вищих економічних та аграрних закладів освіти викладаються спеціалізовані курси з кооперації. Обласними сільськогосподарськими дорадчими службами з кооператорами проводяться семінари, тренінги, інші види занять.

Втім існує потреба читати комплексний навчальний курс з сільської кооперації усіх типів (обслуговуючої, споживчої, кредитної) для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема територіальних громад. З цією метою за нашою участю [1] розроблено навчальний курс «Розвиток кооперативної системи сільської місцевості», який включає чотири модулі: 1) теоретичні та правові основи аграрної кооперації; 2) сільськогосподарська обслуговуюча кооперація; 3) споживча кооперація в сільській місцевості; 4) сільська кредитна кооперація.

Стратегія комунікацій в межах реалізації принципу «Освіта, підвищення кваліфікації, інформація» має передбачати формування системи зв'язків з громадськістю з метою розвитку кооперативного руху, активізації сільського населення для залучення до членства в кооперативах. Ця стратегія має ґрунтуватися на сучасних досягненнях науки й практики Public Relations.

Стратегія економічної інтеграції за основу має принцип співпраці кооперативів. Цим принципом згідно [2] регулюються відносини кооперативів з місцевими, національними та міжнародними об'єднаннями. Зазначена стратегія включає: інтеграцію кооперативів первинного рівня у кооперативні об'єднання, створення асоціацій кооперативів; інтеграцію обслуговуючих кооперативів, кредитних спілок та споживчої кооперації; вертикальну інтеграцію обслуговуючих кооперативів на контрактних засадах у систему економічних інтересів агропродовольчих інтегрованих суб'єктів господарювання (агрохолдингів).

Стратегія конвергенції інтересів кооперативу та громади базується на кооперативному принципі «Турбота про суспільство». Цей принцип згідно [2] передбачає, що кооператив сприяє розвитку громади. Ця стратегія націлена на активну співпрацю кооперативного осередку (як інституту розвитку сільських територій) з місцевою громадою. По суті, це стратегія інкорпорації інтересів кооперативу в інтереси сільської громади. Використовуючи місцеві ресурси (людські, природні, матеріально-технічні та ін.), кооператив має сприяти економічній спроможності громади, що особливо актуально за умов реформи децентралізації влади в Україні.

Поведінкова стратегія впливає з необхідності врахування селянського менталітету в діяльності кооперативів. Тому сільську економіку варто [1] розглядати з позицій парадигми поведінкової економіки. Адже сільський розвиток ґрунтується на прадавніх традиціях кооперування зусиль сільських жителів (за принципом толоки), стратегією яких є не максимізація прибутку, а потреба виживання у зовнішній екосистемі.

До основних функціональних стратегій сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів варто віднести такі [1], як операційна стратегія, логістична стратегія, маркетингова стратегія, фінансова стратегія.

Операційна стратегія визначає способи використання виробничих потужностей підприємства [5, с. 169]. Тобто, ця стратегія формує оптимальні підходи до застосування людських, природних та матеріально-технічних ресурсів у процесі операційної (виробничої) діяльності сільськогосподарського кооперативу.

Для виробничих, логістичних та збутових процесів у кооперативах первинного та вторинного рівнів (асоціацій) доцільно впровадження аутсорсингу. Це особливо актуально тоді, коли окремі види господарської діяльності не забезпечені відповідним кваліфікованим персоналом (наприклад, відсутній маркетинг) чи є нестача певних технічних засобів (зокрема, спеціальних автомобілів для транспортування охолодженого молока). В окремих випадках застосування аутсорсингу дозволяє зменшити транзакційні витрати. Серед них [1]: логістичні витрати (пошук

достовірної інформації про постачальників ресурсів і споживачів продукції кооперативу, ліцензування, стандартизація та сертифікація кооперативної продукції чи послуг, процес закупівель необхідних матеріалів та енергоресурсів, процес збуту виробленої продукції та ін.); б) маркетингові витрати (витрати на рекламу та ін.).

Логістичні стратегії кооперативу представлені, зокрема, такими [1]: закупівельна стратегія (постачання матеріально-технічних ресурсів); транспортна стратегія (перевезення вантажів); стратегія складування (зберігання ресурсів, продукції); стратегія управління запасами; стратегія розподілу (збуту) продукції.

У багатьох кооперативах [1] особливе місце займає стратегія управління запасами. Її важливість пов'язана з оптимізацією ціноутворення на ресурси та продукцію кооперативу, зокрема, просторово-часову залежність цін від кон'юнктури певних ринків. Так, для частини кооперативів зернового напрямку доцільно застосовувати стратегію обмежуючих факторів. Згідно неї обмеження при управлінні запасами товарного зерна такі [6, с. 222]: обсяги зерна, які варто реалізувати одразу; площа складських приміщень для зберігання товарного зерна (з метою його реалізації в період найвищих цін). Цією стратегією передбачаються варіанти використання як власних складських площ, так і потужностей елеваторів (кооперативного, державного чи приватного).

Маркетингові стратегії розробляються з метою визначення ефективних способів просування продукції кооперативу на відповідні агропродовольчі ринки. Нами [1] рекомендована модель стратегічного маркетингового управління кооперативом. Ця модель передбачає, що після аналізу ситуації на ринку агропродовольчої продукції приймається загальна стратегія кооперативу. Вона може бути представлена такою стратегією інтенсивного росту, як стратегія глибокого проникнення на ринок, стратегія розвитку товару. Наступний етап – розробка конкурентної стратегії (стратегії визначення перспективного сегменту, стратегії диференціації чи стратегії лідерства).

Фінансова стратегія кооперативу визначає ефективні способи залучення та використання фінансових ресурсів. Ця стратегія

може мати за мету диверсифікацію фінансових потоків [1]: збільшення розміру індивідуальних пайових внесків чи кількості членів кооперативу; використання частки отриманих доходів для капіталізації кооперативу; залучення фінансових ресурсів різноманітних донорів (програми державної підтримки, зокрема грантова підтримка; іноземні проекти технічної допомоги; фінансова допомога інтегрованих суб'єктів господарювання; фінансові ресурси територіальних громад та ін.).

Отже, доведено, що система стратегій обслуговуючих кооперативів та їх об'єднань включає: а) специфічні стратегії (стратегія організаційного розвитку, стратегія демократизації управління, стратегія капіталізації, стратегія економічної незалежності, стратегія фахової компетенції, стратегія комунікацій, стратегія економічної інтеграції, стратегія конвергенції інтересів кооперативу та територіальної громади, поведінкова стратегія); б) функціональні стратегії (операційна стратегія, логістична стратегія, маркетингова стратегія, фінансова стратегія).

Список використаних джерел

1. Перебийніс В. І., Світлична А. В., Вітрюк Н. М., Кріль Є. В. Стратегії сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Успіхи і досягнення в науці. 2025. № 4 (14). С. 727–740. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)).
2. Cooperative identity, values & principles. URL: <https://www.ica.coop/en/cooperatives/cooperative-identity>.
3. Перебийніс В. І., Світлична А. В. Організаційний розвиток підприємств: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 216 с.
4. Про фермерське господарство: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 45, ст. 363.
5. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Перебийніс В. І., Писаренко В. В., Помаз О. М., Василенко В. О. та ін.; за ред. В. І. Перебийноса. Полтава : ПДАА, 2008. 664 с.
6. Перебийніс В. І., Дроботя Я. А. Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2012. 279 с.

*О. Я. Побурко, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів;
О. М. Брикар, аспірант кафедри зовнішньоекономічної діяль-
ності та митної справи
Інститут економіки та менеджменту
Національний університет «Львівська політехніка»*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ В УПРАВЛІННІ МАСШТАБУВАННЯМ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Для малого та середнього бізнесу в Україні питання масштабування як завжди є актуальним. Хоча дане питання постійно досліджується як науковцями на теоретичному рівні, так і керівниками і власниками бізнесів на практичному рівні, зміна зовнішніх чинників вимагає впровадження та вивчення нових форм інструментів для управління процесами масштабування.

Одним із ефективних інструментів для масштабування бізнесу являється діджиталізація.

Діджиталізація можлива у різних формах, зокрема: використання хмарних сховищ, використання аналітичних систем для оптимізації процесів, використання онлайн платформ для нарощення клієнтської бази, використання соціальних мереж для продажів та /або впізнаваності, запуск каналів-ботів для комунікації з клієнтами, використання штучного інтелекту для часткової заміни працівників та/або оптимізації процесів, використання блокчейну тощо.

К. е. н., доц. Горохова Тетяна Вадимівна у своїй праці ще 2022 року, посилаючись на статистичні дані та праці інших науковців зазначала, що електронна комерція надзвичайно зростає в усьому світі. Тільки в США, за даними Visa, витрати на онлайн-продажі зросли за останній рік на 18 %. Дослідження Technology Vision до пандемії показало, що 73 % компаній планують впровадити або вже впроваджують штучний інтелект в одному або кількох бізнес-підрозділах. Міжнародна корпорація даних (IDC) опублікувала свій прогноз, згідно з яким витрати на корпоративні блокчейн-проекти в Європі зростуть на 68 % у 2022 році [1].

Наукове видання

**ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ:
ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ**

МАТЕРІАЛИ

XV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 18–19 грудня 2025 року)

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 17,2.
Зам. № 414/2281.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі
к. 48, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003.
E-mail: pvv.puet@gmail.com.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8076 від 28.02.2024 р.